Ч. 28 (12.684). Львів, субота 7. лютого 1931. Поштова оплата заплачена готівкою. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10. II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці і Канаді [illegible], Франції, Германії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 8 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41
„ Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Господарська скрута.

Львів, 5. лютого 1931.

На іншому місці містимо витяги з двох статтей, опублікованих на сторінках двох наших найповажніших економічних органів преси, в яких автори аналізують сучасне господарське лихоліття та намагаються найти шляхи для частинної поправи положення. Звертаємо особливу увагу нашого громадянства на порушені в цих статтях справи тому, що господарські трудноші стали, особливо в нас, такими великими й важкими, що витискають своє пятно на всіх ділянках нашого національного життя.

Наше село опинилось під господарським оглядом у трагічному положенні. Там відчуваеться така нужда, такий великий голод на гріш, що доводить цілі родини, а то й цілі села до чорної розпуки. Сільсько-господарські продукти так сильно впали в цінах, що їх, буває, не вистарчає на те, щоби заплатити податок, не кажучи вже про заспокоювання потреб господарства у придбанні господарського знаряддя і не згадуючи про заспокоювання культурних потреб, чи навіть таких чисто життевих як забезпечення родини відповідним одягом.

І хоч на селі збіжа не має вже ніякої ціни в порівнанні з цінами фабричних продуктів, хоч за безцін збувають там також худобу й безроги, то в місті ціни на муку, мясо та й взагалі на всі споживчі продукти впали так незначно, що треба говорити нині не тільки про економічні ножиці між споживчими продуктами і фабричними виробами, але й про непомірно велике розхилення цінникових ножиць на самі споживчі продукти села між селом і містом. Місто, як консумент, нині майже не відчуває того, до якого катастрофального рівня дійшла ціна на продукти першої життевої необхідности на селі. Місто платить за них нині майже так само, як платило в 1928 і 1929 р. І це діється в часі, коли рільникам не виплачується хліборобство взагалі, коли немало більших і менших господарств стоїть перед катастрофою банкроцтва.

Ми не беремось тут шукати причин такого стану, та й не можемо заглиблятись в їх аналізу. Цим почали, як бачимо, займатись більше покликані до цього, а при тому фахові наші чинники. І це дуже відрадне явище, що в нас є вже деякий поділ функцій у громадському житті. Та порушена нашими фаховими органами справа є така важна для нашого громадянства, що ми не можемо пройти попри неї мовчки. Не можемо не зактуалізувати її в найширших колах нашого громадянства в ті важкі часи загальної господарської скрути, яка в нас стала ще більше діймаючою наслідком пережитого недавно загальнонаціонального лихоліття.

Господарська криза, яку переживаємо, має дуже складне підложе та й обмежується вона не тільки до нас і не тільки до Польщі, до якої належимо, але панує в усіх аграрних країнах Европи. І чи тільки в аграрних? Та в кожній країні шукають інших і своєрідних шляхів боротьби з нею. Декуди ці засоби боротьби дають деякий успіх, декуди ніякого. Але всюди з нею борються, без огляду на такий чи інший вислід тієї боротьби. На те й лихо, щоби з ним битись. Нам ніхто в нашому лихолітті не поможе. Мусимо з ним самі боротись. І якщо досі на тому полі в нас не видно було ніякої ініціятиви в тому напрямі, то на це зложилось дуже і дуже богато незалежних від нас причин.

Колиж тепер пролунали голоси ініціятиви для такої боротьби в нашій фаховій пресі, то треба їх з признанням повитати, не входячи в оцінку тих засобів, які вони порушують. Бо чи сама наша кооперація здатна нині до такої великої боротьби, чи ні — не нам на це давати авторитетну відповідь. Може й здатна, коли такий обовязок піддають їй кооперативні органи. Та річ у тім, що ціна такої ініціятиви в чому іншому, а саме в тому, щоби справою заінтересувались якнайширші кола нашого громадянства, щоби ту ініціятиву практично підтримали, або розваживши та проаналізувавши її, постарались пошукати ще кращих шляхів виходу з трагічного положення. Самозрозуміло, що перший голос у таких справах належить нашим найавторитетнішим і найфаховішим у господарських справах чинникам.

Америка проти СРСР.

Боротьба Америки проти торговельних звязків з більшовиками.

Американський парлямент приготовляється до великого удару проти СРСР. Палата репрезентантів чи радше вибрана нею окрема комісія розслідкує тепер прилюдно справу ввозу заграничних товарів до Америки, що їх виробляють арештанти. Таким чином істнує можливість, що всякий довіз товарів з СРСР до Америки буде в короткому часі зовсім заборонений.

Головою с[illegible]ої комісії є відомий американський парляментарист Гавлей. Нема сумніву, що комісія Гавлея буде небавком таксамо славна, як т. зв. комісія Фіша, яка мала простудіювати шляхи більшовицької пропаганди в Америці. Комісія Фіша, покінчивши недавно свої праці, прийшла у своїй більшости до висновків, які для Москви є дуже неприємні. А саме та комісія ствердила, що торговельне товариство СРСР в Америці т. зв. Амторг, що стоїть під проводом Богданова, займається менше своїми безпосередніми завданнями, а більше комуністичною пропагандою. А що страх перед більшовизмом в Америці великий, то не диво, що обвинувачення комісії Фіша зробили в найширших американських громадянських кругах величезне враження.

Предложення, що їх Фіш з метою зломити більшовицьку пропаганду предложив парляментові, досі не обговорені і важко нині сказати, чи їх парлямент прийме. Але нема сумніву, що протибільшовицькі тенденції зростають в Америці в не меншій мірі, як господарська криза і звязане з нею катастрофальне безробіття. І ось тепер долучується до комісії Фіша ще й друга комісія парляменту, яка теж виступає проти звязків з СРСР.

Гавлей забрався енергійно до праці. Він хоче довести до переложення речинця постанов про мито з 1. січня 1931 р. на 1. квітня цього року, бо це далоб американському урядові притоку заборонити ввіз тих товарів, що їх виробляють шляхом примусових робіт. У випадку СРСР хоче Гавлей перевести постанову, що більшовики мусілиб при кожному імпортованому товарі предложити одночасно доказ, що той товар не виконаний під примусом. Оціночний уряд мав би право розслідкувати цілу справу на місці. Якби СРСР не хотів підчинитися цій постанові, то йому заборонять усякий ввіз товарів до Америки.

Ясно, що вістка про такий плян комісії Гавлея викликала в Москві обурення. Проти Гавлея виступила різко московська преса, називаючи його плян нечуваним нахабством. Мовляв, Америка, яка не вдержує навіть дипльоматичних звязків з СРСР, хотілаб виконувати якісь контрольні права в державі суверенній, котра, очевидно, до того ніколи не допустить.

Виступ московської преси проти пляну Гавлея не зробив в Америці більшого враження. Зрештою за Гавлеем стоять усі ті могутні продуценти, яким ввіз товарів з СРСР не на руку, які на тому тратять. Одначе є в Америці й немало таких господарських ділянок, для яких торговля з СРСР бажана. Заінтересовані в тих ділянках круги просто розпинаються за торговлею з СРСР.

Тут варто також замітити, що ввіз американських товарів до СРСР в останньому році подвоївся і що цілий біланс торговлі Америки з СРСР є активний. Іншими словами: СРСР спроваджує з Америки більше, як туди вивозить. Значить: коли ввіз товарів з СРСР буде заборонений, то не буде також більше замовлень з СРСР в Америці.

Нема сумніву, що в найближчому часі розпічнеться в Америці завзята боротьба за і проти торговлі з СРСР, якої вислід годі передбачити. Покищо їздять сильно навантажені кораблі з СРСР до Америки і з поворотом, при чому більшовики стараються з великою енергією побільшити свій ринок на американському континенті. Бо не треба забувати, що більшовикам спеціяльно залежить на можливо найтісніших і найінтенсивніших торговельних звязках з новим світом.

—o—

На господарські теми.

(З голосів української господарсько-кооперативної преси.)

„ЗНИЖКА ЦІН І НАША КООПЕРАЦІЯ“.

В останньому числі „Господарсько-Кооперативного Часопису“ з 1. лютого ц. р. бачимо на передовому місці статтю інж. Е. Храпливого п. н. „Знижка цін і наша кооперація“, на яку варто звернути увагу тому, що вона порушує незвичайно пекучу й актуальну тему теперішньої господарської дійсности.

„Спадок цін за хліборобські продукти — читаємо там — пішов так далеко, що сьогодні хлібороб не може за ціну їх продажі купити навіть четвертини того з промислових товарів, що купував у давніших нормальних часах. Спадок цін хліборобських продуктів походить з одної сторони з надпродукції, себто надміру збіжа, яке годі продати, а з другої сторони і то мабуть у більшій мірі, від великої розпряжности між цінами за хліборобські продукти, які дістає хлібороб і цінами за ціж продукти, які платить за них консумент. Таким чином хліборобські продукти дешевіють подвійно, коли мова про самого хлібороба, а незначно дешевіють, коли мова про їх споживача“.

„Промислові продукти не спадають у ціні в такій мірі, як хліборобські, бо заробітня платня робітників зменшилась дуже незначно, а зиски фабрикантів і купців зовсім не менші від попередніх. З того виходить, що праця в напрямку знижки цін за промислові продукти мусить йти шляхом обниження зисків фабриканта та обмеження посередницьких зисків торговця хліборобськими продуктами так, щобй понижена ціна за хліборобські продукти відповідала сильно зниженій ціні за промислові вироби. Заходи в цьому напрямі мусять йти шляхом передання частини посередницьких зисків за хліборобські продукти самому хліборобові, а тим самим шляхом звишки цін за збіже".

Хтож це може зробити? Автор відповідає, що повиннаб зробити держава. Але показалося, що спроби держави в цьому напрямі завели. Вони зводились до того, що експортерам доплачували до кожного вивезеного сотнара збіжа 6 зол., які не йшли на підвишку ціни купленого збіжа у продуцента, але оставали в кишенях експортера, або посередника, тобто більшого чи меншого купця на місцях. Якийже вихід з положення? — Автор каже, що краще булоб, колиб держава взялась за знижку цін на промислові вироби при допомозі обкроення зарібків, що йдуть для фабрикантів.

„Бо від близько двох років подешевіли в великій мірі всі сирівці на промислові вироби, деякі навіть на половину, а мимо того готові промислові вироби остали при давних цінах. При тім робітничі платні не збільшились, а тому весь заробіток пішов до рук фабрикантів і посередників. Рівночасно хлібороби, як головні покупці промислових виробів, остали наслідком спадку цін збіжа зовсім без гроша і тому не стало покупця, який міг би купувати промислові вироби. Наслідком того фабрики почали припиняти виробництво, а число безробітних у цілому світі пішло в десятки мілїонів. До того довела короткозора спекуляція капіталістів на великі зиски".

Автор не вірить у те, щоби держава могла зарадити лиху і на цій ділянці тому, що її інґеренція в численних випадках виявилась безуспішною. Тому то, на думку автора, справу знижки цін на товари, тобто фабричні вироби, мусить взяти на себе суспільність при допомозі своїх господарських установ. У нас повинна це зробити кооперація. — Як? — На це находимо в статті таку відповідь:

„Кооперація покликана до того, щоби виключити посередників, вона покликана до того, щоби задовольнитись найменшими доходами при найвищій видатности праці і при найрозумнішім її зорґанізуванні. Вона не може йти сліпо тільки шляхом приватних купців і триматись тільки ринкових цін. Коли ціле господарське положення вимагає знижки цін, коли в деяких державах як Німеччина й Італія, переводиться це вже у великому розмірі, в нас мусить забрати в цій справі голос наша кооперація та після своїх сил, дорогою дальшої розумної орґанізації праці, ощадности у видатках, закупном товарів просто в джерелі, скресленням деяких посередницьких зисків посередникам, що доставляють для кооперації, піти на знижку цін як у міських так і в сільських кооперативах і повести рішучу акцію, щоби та робота дала дійсні висліди. Тоді буде кооперація живим доказом, що вона бореться з визиском, який панує в господарському житті поза нею та буде цим помічником для хлібороба, який перший прийшов йому в допомогу зі знижкою цін тоді, коли звишка продажної ціни хліборобських продуктів є неможлива або тяжка".

ЗА ЗНИЖЕННЯ РОЗДРІБНИХ ЦІН.

У „Кооперативній Республиці" (ч. 2, за лютий 1931 р.) бачимо на передовому місці статтю на подібну до повищої тему. Стаття має наголовок „Начальне завдання хвилі — зниження роздрібних цін".

„Проста справедливість — читаємо у статті — вимагає, щоби тепер, — коли гуртові ціни на збіжеві продукти злетіли не менше чим до половини у порівнанні до цін з 1928 р., а промисловці підняли ґенеральну атаку на заробітні платні робітництва, — були знижені також ціни товарів, призначених для безпосереднього споживання. Одначе досі в цій ділянці бачимо тільки незначні зміни в порівнанні з відносинами перед початком кризи".

Змалювавши ненормальні відносини в Польщі про допомозі офіціяльних статистичних даних автор пише:

„На ножиці цін (ріжницю цін на сільські продукти і фабричні вироби представляють звичайно як розхилені рамена ножиць — Ред.), як на найприкріший боляк аґрарних країн, які хочуть розвинути свій промисл, звернули увагу вже давно, але реально не зроблено нічого для їх усунення. Однак приведені щойно індексові цифри відкривають ще одну, не меншу болячку польської економіки; велике розіпяття між цінами в гурті і в роздрібі. Як бачимо, повоєнні часи виявили замість поступу, виразну реакцію під цим оглядом, поворот до гіршого. Це тоді, як весь світ переповнений закликами до раціоналізації не лише виробництва, але й розділу, до ощадности не тільки в самій фабриці, але й у складах товарів та крамницях".

Чим це пояснити? — На думку автора передовсім тим, що по війні сильно розмножились усякі картелі та синдикати як у промислі так і в торговлі, що стримують нормальне спадання цін на фабричні вироби, хоч ціни на сирівці давно впали. Крім того пояснюється це ще й повоєнною пошестю демпінґів.

„Боротися з антисуспільною — читаємо в статті — політикою картелів можна головно через творення власної суспільної промислової орґанізації. В Польщі це ще пісня майбутніх днів і цей спосіб оборони не може вважатися точкою реальної суспільної економічної політики нинішнього дня. Але є ще одна дуже важна причина розіпяття між цінами в гурті і в роздрібі — особливо актуальна в Польщі і на нашій території. Це є над міру коштовна і спекулянтством пересякнута орґанізація роздільчо-торговельного апарату. По війні погіршилася головно ця частина народньо-господарського орґанізму; тут наплило безліч елементу, позбавленого іншої можливости прожиття, елементу в більшости припадкового, позбавленого навіть тих купецьких традицій, що їх мало довоєнне купецтво; його ще зlegalізувала — земоралізувала практика двох інфляцій та дух неустабілізованих господарсько-політичних відносин. Він залив низи і верхи торговельного апарату і він є нині паном кишень безборонного громадянства. На заході відносини теж не ідеальні — і там теж дезорґанізація в торговлі, але далеко не в тій мірі, що у нас. На заході не хто інший, як власне кооперація підняла в останніх літах акцію за оздоровлення відносин, у першій мірі за зниження роздрібних цін. Колиж налетіла кріза з її знижкою гуртових цін на рільничі і промислові сировини, кооперація відразу стала використовувати цей момент для ґенеральної атаки на роздрібні ціни"...

„Розуміється — не можна і від кооперації вимагати відразу всього. Де вона в ділянці розділу і виробництва товарів ставить перші кроки (а так є у нас), там її можливости теж обмежені"...

Кінчить автор свою статтю таким висновком про наші відносини: „Не можна українській кооперації замикати очей на життєві потреби суспільства. Коли як коли, але передовсім у біді пізнають приятеля. Не штука бути героєм у часі господарського підйому. Наша членська маса повинна відчути саме в цю важку пору, що в кооперативних установах має свого справжнього опікуна і заступника. Як досі — то якось тихо з цією справою в рядах української кооперації. „Все затихло, — все мовчить" — тоді, як трeба булоб власне найбільшої рухливости і напруження енерґії. Чи не лихий це знак?".

Чехословаччина.

Як през. Масарик розділив свій ювилейний дар.

Законом з 26. лютого 1930 признано президентові Чехословаччини Масарикові у 80-ліття його уродин дар у сумі 20 міліонів чеських корон. Відсотки від цієї суми принесли до 31. січня 1931 р. суму 650.700 ч. к. Всю ту суму розділив през. Масарик рішенням з 31. м. м. ось як: 1) На злагіднення наслідків безробіття (молочна акція) 2,000.000 ч. к. 2) На будову Інституту для дослідів над раком 2,500.000. 3) На будову закладу для хорих на люпус 3,000.000. 4) На створення лічничого павільону для хірурґічної туберкульози 2,000.000. 5) Корол.-Богемському Т-ву Наук у Празі на видання всіх творів Добровського 1,000.000. 6) Товариству Шафарика у Братиславі на видання всіх творів Шафарика 500.000. 7) „Матиці Словенській" у Турч. Св. Мартіні на студії словацьких діялектів і на видання діялектольоґії Словаччини 500.000. 8) На студії життєвих умовин і поселення словацького народу 500.000. 9) Словацькому Музейному Т-ву в

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 7. ЛЮТОГО 1931.

ПРОФ. ІВАН ОГІЄНКО. 4)

ВЕЛИКІ РОКОВИНИ.

350-ЛІТТЯ ОСТРІЖСЬКОЇ БІБЛІЇ.

Поява Біблії. — Її становище в церкві та історії. — Коштовне видання.

По довгій і тяжкій праці нарешті 12. серпня 1581 року Остріжська Біблія вийшла друком у світ.*) Це була величезна подія не тільки в історії української культури, але і в культурі загально-славянській, бо це-ж була найперша кирилівська друкована Біблія. Нову книжку з захопленням повитав цілий славянський світ, і вона швидко поширилася не тільки серед українського народу, але далеко й поза ним. На довгі часи, на 170 літ Остріжська Біблія на цілім славянськім світі стала найбільше шанованою книжкою, скрізь користувалась великою повагою й ніде не мала конкурента. У чім-же саме значіння Остріжської Біблії?

Остріжська Біблія появилася саме у той час, коли вона найбільше була потрібна. З усіх сторін піднялися були тоді грізні хмари на нашу українську церкву, і це Остріжська Біблія дала в руки оборонців її найміцнішу духову зброю. Знаємо, що текст цієї Біблії шанували католики й протестанти, а це доказ, що для свого часу її редагували згідно з останніми вимогами богословської науки. Кожний вірний знайшов у цім виданні найповніший текст, до того ще перевірений з грецьким оригіналом. Цієї послуги Остріжської Біблії ніколи не забував не тільки український народ, але й ціле славянство.

Остріжську Біблію видрукували церковно-славянською мовою, хоч у той час, як знаємо, серед українського народу був великий рух за переклад св. Письма на живу мову. Остріжська Академія зрозуміла грізний стан не тільки своєї церкви, але й церкви усіх славян, і тому вирішила дати книжку загально-славянську, дати таку Біблію, яку принялиб без застережень усі славяни. А через це не могло бути й мови про видання Біблії з такою ціллю в живій місцевій мові. Можливо, що до церковно-славянської мови заохочували князя Костянтина й московські еміґранти, що тоді перебували на Волині, але тільки заохочували, бож, як знаємо, Костянтин рано, ще на початку 60-х років XVI. ст. почав уже шукати добрих церковно-славянських текстів, очевидно-ж не для того, щоби з них перекладати на живу мову, бо для цього досить було-б перекладати просто з мови грецької. У передмові кн. Костянтин просить приняти Біблію усіх славян, приняти „не яко річ земну, але як дар небесний". І він не помилився: значіння Остріжської Біблії скоро вийшло за межі свого власного народу, — вона стала душею церковного життя цілого православного (й унїятського) славянства.

Отож через це в історії церковно-славянської мови Остріжська Біблія займає поважне місце. Остріжські коректори добре знали, що широке громадянство не розуміє вже старої церковно-славянської мови, а тому часто заміняли незрозумілі слова на ясніші, а давні форми на нові. Через це Остріжська Біблія поширила до деякої міри нову редакцію церковної мови, трохи наближену до живої. Правда, друкар москвитин поставив скрізь у Біблії 1581 р. московські наголоси; але є там і наголоси українські — може рештки невиправленого або їх внесли українці-складачі, помічники друкаря Івана Хведоровича.

Умови тодішнього друку й стан православних церков не давали змоги видрукувати повну Біблію. Болгарія й Сербія ледве животіли під турецьким ярмом, і навіть матеріяльно не могли вони видрукувати такої коштовної книги, як Біблія. Неславянська Молдавія, хоч і вживала церковно-славянської мови в церкві, була мало зацікавлена цією справою. Культурний розвій на Москві був на той час такий низький, що там наукове добре видання Біблії повстати не могло. Отож, сама історія вибрала український нарід, як найкультурніший на той час серед усіх православних славян, на цю велику працю — видання повної друкованої Біблії.

Костянтин Остріжський не пошкодував видатків на видання царниці книжок. Друкар Іван Хведорович зо своїми українськими помічниками доклав усіх заходів, щоби видрукувати Біблію з технічної сторони якнайкраще. Виготовлено окремі черенки, — дрібненькі, але дуже читкі, і ними складено книгу, поділивши її на 5 частин, разом 628 листків великого розміру. Прикрас у книзі мало, певне через її величний зміст. Подібних видань убоге кирилівське друкарство тоді ще не знало. Але, очевидно, без порівнання більше видатків пішло на виготовлення потрібних текстів та на їх відшукання. У тодішнім славянськім православнім світі такі кошти міг дати тільки такий маґнат, як князь Костянтин Остріжський. (Докінчення буде).

*) Біблію закінчено першим друком ще 12. липня 1580 р., але в світ не випущено, бо треба було виправити й передруковувати деяк[illegible] [illegible]ажи. Таким чином [illegible] ніби два [illegible] цієї [illegible]

Турч. Св. Мартіні 200.000. 10) Німецькому Т-ву Наук і Мистецтв у Чехословаччині 2.000.000. 11) Німецькому Робітничому Т-ву для народнього здоровля в Чехословаччині 100.000. 12) Т-ву для студіювання історії німців у Чехії 100.000. 13) На досліди й лічення шахтарської недуги (рака легенів) у Йоахімсталі 300.000. 14) *Краєвому Т-ву опіки над дітьми Закарпаття в Мукачеві 400.000. 15) На збудування санітарної стації на Закарпатті 200.000.* 16) На осснування Мадярського Т-ва Наук і Мистецтв 1,000.000. 17) Т-ву „Śląska krajowa rodzina opiekuńcza" в Орлові на будову сиротинця 100.000. 18) Т-ву державних урядовців на будову приюту і сиротинця у Празі 1,000.000. 19) Гром. раді в Копчанах на будову школи 150.000. 20) Гром. раді в Мошівцях на будову виділової школи ім. Колляра 150.000. 21) Решта призначена на бібліотеку ім. Масарика у Празі. — Гроші виплачено негайно.

Незалежно від цього виплачує уряд Чехословаччини що-року в день проголошення незалежности республики (28. жовтня) державні нагороди визначним письменникам, публіцистам, малярям, композиторам, різьбарям, драматичним акторам і т. д. Ці державні нагороди (в грошах) дістають у поважній части також не-чехи.

Прага в числах.

Чеська преса опублікову висл'д перепису населення в Празі, з якого довідуємося, що дня 1. грудня 1930 столиця ЧСР мала 848.768 мешканців, себто на 172.105 більше, як перед 10 роками, що означає 25.43 проц. приросту. З цього числа начислено в Празі 831.037 чехословацьких горожан і 17.731 чужинців. У р. 1921 у Празі мешкало 1.97 проц. чужинців, а в р. 1930 тих чужинців начислено 2.09 відсотків.

Щодо національности населення Праги представляється так: чехів і словаків 778.408 (в р. 1921 було 624.750); німців 41.453 (в р. 1921 було 30.429); жидів 6.731 (в 1921 році 5.959); мадярів 2.009 (в 1921 році 953); українців, росіян і білорусів 1.521 (в 1921 р. було 508); поляків 327 (перед 10 роками 228). Таким чином ріжні народности в Празі зросли чисельно ось як: чехословаки на 24.60 відсотків, німці на 36.23 відс., жиди на 12.96 відс., а інші народности на 105.50 відс.

По релігійній приналежности було в Празі 1. грудня 1930 року: 496.545 римокатоликів (перед 10 роками 395.125); греко-католиків і вірмено-католиків 1.296 (в 1921 р. 1.217); евангеликів, членів церкви чеських братів 36.927 (в 1921 р. 24.329); німецьких евангеликів 4.161; членів реформованої церкви 342 (в 1921 р. 304); членів союзу братів 304 (в 1921 р. 110); православних 2.250 (в 1921 р. 3.290); членів чехо-словацької національної церкви 133.741 (в 1921 р. 85.060); старокатоликів 436 (в 1921 р. 437); жидівської релігії 35.463 (в р. 1921 було 31.751); безконфесійних 126.166 (в 1921 р. 127.296).

Як виказує ця статистика, на 1.000 мешканців Праги припадає аж 148,6 безконфесійних. Але в р. 1921 на 1.000 пражан було далеко більше, бо 188 безрелігійних мешканців.

Це знак, що безрелігійність у столиці Праги поволи зменшується. Римо-католиків у Празі є на 1.000 мешканців 585, членів чехословацької церкви 157.6, евангеликів, членів церкви чеських братів 43.5. Характеристична річ, що з 35.465 визнавців жидівської релігії тільки 6.731 призналося до жидівської народности. Всі інші подали як свою народність чеську або німецьку, а понатим немало жидів признається до безконфесійних.

В справі зміни протиалькогольного закону.

Від 23. IV. 1920 р. істнує в Польщі корисний закон про обмеження продажі і споживання алькогольних напоїв. Найважніші постанови цього закону такі: 1) Не можна продавати алькогольних напитків, що мають поверх 45 проц. алькоголю, ані напоїв приладжених з нечищеного спірту, що має фузлі. 2) Зовсім заборонено продавати і подавати алькоголь нелітнім особам до скінченого 21 року й ученикам народніх і середніх шкіл, у залізничих буфетах, поїздах, касарнях, фабриках, народніх домах (читальнях), в поміщеннях огнevoї сторожі (отже в „Лугах" і „Соколах"), в неділі і свята від год. 3. попол. передсвяточного дня до год. 10. рано позвяточного дня, в місцевостях, де відбуваються торги, ярмарки, відпусти (паломництва), прощі, місії і т. п., за вийнятком тих місцевостей, у яких є осідок повітового уряду або староства. 3) Найдальше до кінця 1922 р. має бути число місць продажі або вишників алькогольних напоїв обмежене до одного на 2.500 мешканців, себто найбільше до загального числа 12.000 коршем і вишників. 4) Коршми по селах не можуть бути в короткому віддаленні від церков, домів молитви, судів, вязниць, касарень, двірців і залізничих стацій та фабрик, як на 300 метрів. 5) Особи, що переступили протиалькогольний закон, карані є гривною або арештом: перший раз до 1 місяця, а другий раз до 3 місяців. Двократна кара спричинює втрату концесії. 6) Сільські і міські громади можуть загальним голосуванням ухвалити цілковиту заборону продажі алькоголю, а якщо такий протикоршемний плебісцит переведе 2/3 загального числа громад повіту, то повітова влада має цей заказ поширити на цілий повіт.

Цей закон лишився на папері. Всупереч його постановам: 1) всюди продавали 96 проц.-алькоголь, не перевели редукції коршем, 2) не перестерігали віддалення коршем від церков, шкіл і інших публичних будинків, 3) переважно продавали алькоголь у неділі, свята і ярмаркові дні, 4) в переважному числі випадків не признавали законно переведених протикоршемних плебіцитів. І т. д.

Внесений Радою Міністрів новий законопроект: 1) дозволяє продажу алькоголю без ніякого процентового обмеження і напитків вироблюваних з фузлів; 2) істнуюче число коршем і шинків 21.300 підносить (стабілізує) до 22.000; 3) зокрема дозволяє продавати алькоголь у стацийних буфетах і реставраційних вагонах, на забавах і представленнях читалень, спортових і руханкових товариств; 4) у святочні дні обмежує заборону продажі алькогольних напоїв тільки від год. 6. рано до 2. попол., а підчас ярмарків, торгів, відпустів і місій нема ніякого обмеження в продажі алькогольних напоїв; 5) віддалення коршем від церков, шкіл, інших публичних будинків і фабрик обмежує до 100 метрів, одначе це обмеження не відноситься до стаційних буфетів, читалень, спортових і руханкових товариств і т. д., якщо ці останні влаштовують представлення або забави з алькоголем; 6) сільські і міські громади можуть загальним голосуванням ухвалити продажу алькогольних напоїв, одначе тільки поверх 45 проц. при участи щонайменше половини управлених до голосування до сойму; признання висліду плебісциту належить до „властивої" адміністраційної влади і вона може тому спротивитися; правосильна ухвала не може

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 7. ЛЮТОГО 1931.

З. БИЧ.

Тиждень в Ен Арборі.

Типове університетське містечко.

Сорок американських миль просто на захід від міста Детройт, у стейті Мишіген, находиться типове університетське містечко, Ен Арбор, (Ann Arbor). З Детройту до Ен Арбор їдете залізницею або босом (автобусом) несповна півтора години. Переїжджаєте через містечко Дірборн з великими фабриками Форда, через містечко Вейн, потім через містечко Іпсиланті, названє імям славного грецького генерала. Нарешті ваше авто пнеться на гору. З гори бачите перед собою чудову околицю, один великий парк, оперезаний до половини срібною стяжкою річки Гюрон.

Отсе містечко Ен Арбор.

Треба згадати, що їдете дорогою цементованою, гладкою як долівка, а широкою на чотири авта.

Спускаєтеся дещо з гори і вїжджаєте до містечка. Зпоміж галуззя дерев виглядають менші та більші будівлі.

Половина місяця листопада. Багато дерев уже без листя, але чи мало ще кленів, дубів і шпилькових дерев, яких листя мережить небосхил ріжними красками, від темно червоної до темно зеленої. Перед будівлями зелені травники. На них трава низько обчімхана, а місцями яркі осінні квіти.

Вїжджаєте до середини містечка. Ваше авто стає на бічній вулиці, що веде з ринку. Маєте з собою провідника, старшого студента і він подає вам всякі інформації.

Довідуєтеся, що Ен Арбор має 25.000 мешканців, без студентів. Це старе, як на Америку, містечко, первісно німецьке, фармерська оселя. Промислу майже тут нема. Є крамниці, гуртівні і банки. Мешканці: або фармері у відставні, які доробившися маєтку, на старість заживають міських вигод; купці, що живуть з дооколичних фармерів і люди заняті при університеті.

Посеред ринку великий ратуш з годинником на вежі, а з кутів ринку розходяться гладкі, цементовані вулиці у всіх напрямках. Домів тут майже стільки, що родин, бо кожна майже родина має свою хату і своє авто. Містечко заможне і чисте, з багатьома церквами ріжних вір. Трамваїв тут нема. Їх скасували перед кількома роками, бо не виплачувалися. По обох боках вулиць ростуть гилясті дерева і надають містечку вигляд парку.

Кампус.

З ринку веде вас ваш провідник на т. зв. Кампус, який занимає одну половину містечка. Це величезна, рівна площа-майдан, дві квадратові американські милі, дійсний парк, засаджений старими деревами, з травниками, кущами, квітами і хідниками висипаними білим піском.

Хідниками парку снуються громади молоді, хлопців і дівчат. Це студенти. Майже всі з голими головами. Деінде побачите сивих і лисих і старших жінок-студентів. Сям-там стрінете студента з сивим кашкетиком на голові, засуненим взад або на бік. Ваш провідник пояснить вам, що студент з сивим кашкетиком, це „фрош" або „фрешмен", себто студент першого року університету. Студентів другого року називають „софоморами", третього „джуніорами", а четвертого „сеніорами". Коли пригляне́теся ближче кашкетикові, побачите на ньому, на середині денця невеличний торок, часом жовтий, часом червоний і інших кольорів. Кожен каледж (факультет) має свою барву. Каледж інжинірів має помаранчеву, медиків зелену, фільософів чорну, архітектів червону, дентистів синю і т. д.

Повертаєте свій зір на університетські будинки, які визирають зпоміж дерев. Ваш провідник показує вам величезний будинок, більший від львівського університету. Це будинок фільософічного факультету. Ці два кольосальні будинки, один напроти другого, оба на пять поверхів високі, це для інжинірів. Ці дві будівлі, одна старша друга новіша, це для медиків. Там будинки для природників, дентистів, фізичні, хемічні, електричні і інші лябораторії.

І так далі без кінця. Ви певно зупинитеся біля нової, загальної бібліотеки, що має поверх 700.000 томів. Навіть зайдете до середини, оглянете пречудну внутрішню обстанову, а головно зацікавить вас рівне освітлення читальняної салі.

Ваш провідник пояснює вам, що кожний факультет має ще свою спеціяльну бібліотеку, а історична бібліотека має найрідші в Америці манускрипти, мапи памятки зі старинної історії Америки.

Далі бачите величезний будинок з тесаного каменя, з високими вежами з готику, який оббудовує простору площу. Без сумніву ви тут задержитеся щоби подивляти красу цього будинку. Довідаєтеся, що це будинок правників, фундований бувшим студентом університету, коштом кількох міліонів долярів.

Всіх будинків за день не оглянете. Є їх поверх сімдесять. Пляни всіх тих будівель виконали університетські архітекти.

Іще зацікавить вас університетський шпиталь, на десять поверхів, з шістьома крилами, так збудований, що до кожної кімнати світить сонце.

Університет.

Мишігенський університет заснований 1817 року в місті Детройті. Опісля 1837 року перенесено його до Ен Арбору. Як ріс університет, можна бачити з такої статистики: В 1842 році було в ньому 25 студенів; в 1843 р. — 53; 1848 — 77; 1858 — 430; 1868 — 1.114; 1878 — 1.372; 1888 — 1.882; 1918 — 7.288, а в році 1928 — було 13.769 студентів. Всіх студентів, що скінчили тут університет було минулого року 87.391, а з того живе по нинішний день поверх 70.000, розкинених по цілому світі. Побачите тут і гіндуса і китайця, негра і корейця, перса і вірменина, жида й араба, японця і полуднево африканця, египтянина і сирійця. Нема народу в Европі, який би не мав тут своїх студентів. Очевидно є тут і українці. Минулого року училися тут студенти з 67 ріжних країв світа опріч Америки.

(Продовження буде.)

вплинути на зменшення числа усталених цим законом концесій; 7) малолітніми уважається особи до 18 літ; 8) за переступлення закону є кара до 2 тижнів арешту, а на випадок повторення до 4 тижнів арешту або гривни без зазначення утрати концесії; за передержування гостей після законно приписаної години — кара гривною до 30 зол. або арештом до 2 тижнів, а в слідую... ім відступі зникується кара до 1 тижня; 9) знеситься закон з 23. IV. 1920 про обмеження продажі і споживання алькоголю і бувший австрійський закон з 19. липня 1877 р. „про постанови, що мають на меті положити таму пиянству“; 10) з хвилею введення в життя цього закону тратять обовязуючу силу всі дотеперішні ухвали громад щодо заборони в них продажі алькогольних напоїв, себто всі дотеперішні з успіхом переведені протикоршемні плебісцити.

З огляду на те, що переважне число протикоршемних плебісцитів переведено на українських землях, а тільки незначне число в інших сторонах Польщі, постанова про привернення коршем у тих тверезих громадах звернена в перлій мірі і головно проти українців.

При відомій політиці супроти наших читалень, Соколів, Лугів, кооператив, шкіл, збірних лекцій і курсів „Рідної Школи“ та при частинному закритті тих установ — остане для українського села одинока недоторкаема, упривілейована коршма з усіми її шкідливими й погубними наслідками.

Яка це величезна небезпека для українського народу — не треба довго розводитися. Це очевидне. Тому весь український нарід повинен якнайгостріше протестувати проти нового крайно шкідливого законопректу та орґанізуватися у філії і кружки „Відродження“, щоби таким чином раз на все відгородитися від накинених йому коршем і звільнитися з пут алькоголю.

Памятаймо, що тверезість — це основа сили, здоровля, добробуту і щастя народу.

——o——

Студентське життя.

Українське студентство в Брні. — Секції при Українській Студ. Спілці. — Студії у Брні.

Українське студенство в Брні на Моравії крім загальної приналежности до Української Студ. Спілки є ще зорґанізоване в секціях по званню. І так дня 11. грудня 1930. р. завязалася секція українських техніків при вище згаданій Українській Студ. Спілці. У склад Управи цеїж секції увійшли: Е. Вигнанський— голова, Ів. Проскурницький — секретар. За час одного місяця секція українських техніків пішла так далеко вперед, що її будучність запевнена. Секція уладила своїм коштом шоферський курс, на який ходить біля 30 студентів. Дальше що-тижня дає відчити з ділянки технічних наук. Вкінці секція пренумерує часописи, які є виключно присвячені техніці.

Дня 22. січня 1931. р. в домівці Української Студ. Спілки відбулися І. загальні сходини українських студентів медицини у Брні. На цих-же сходинах завязано секцію українських студентів медицини у Брні та вибрано Управу на р. шк. 1930/31 і 1931/32 в такому складі: голова: Берислава Матренчуківна, заст. голови: Мирослав Пагута, секретар: Володимир Журавчик, референт: Ярослав Логин, бібліотекар: Михайло Шелевій. Вже на перших сходинах новозавязаної секції медиків дня 29. І. 1931. р. уложено плян праці під сучасну пору в Брні та на час ферій у краю. Принято між іншим проєкт уладжувати загальні сходини всієї української кольонії у Брні, для якої будуть відчитувані реферати та буде уладжений курс першої помочі в наглих випадках. Вкінці, щоби не занедбуватися у свому загальному знанні з ділянки медицини, будуть відчитувані реферати, присвячені виключно членам секції українських медиків у Брні. І так в найближчу неділю, 8. лютого 1931. р., буде відчитаний програмовий реферат студ. Пагути Мирослава на тему: „Пошести на всіх українських землях та причини їх поширення серед українського народу“. Вслід за цим будуть відчитувані реферати інших студентів.

Вписи на II. (літній) семестр р. шк. 1930/31. почалися у всіх високих школах у Брні з днем 1. лютого 1931. р. Вписи на ветеринарії тревають до 20. II. 1931. р. Вписи на техніці до 15. II. 1931. р. Вписи на аґрономії до 20. II. 1931. р. Вкінці звичайні вписи на медицині почалися з днем 1. II. 1931. р. і продовжуються до 23. II. 1931 р. Крім цього відбуватимуться вписи надзвичайні від 23. II. до 9. III. 1931. р. включно. До прохання на літній семестр на техніку, ветеринарію та аґрономію треба долучити: свідоцтво зрілости в оригіналі (може бути й відпис, залеґалізований в нотаріяті або суді). Крім свідоцтва зрілости вимагають метрику та свідоцтва моральности. До прохання на медицину треба ще крім цих трьох залучників долучити: свідоцтво приналежности (domovski list). Хто бажатиме вписатися на літній семестр вище згаданих високих шкіл, нехай зараз вишле потрібні документи та 6 зол. на покриття видатків. Ті, що бажають вписатися на медицину, мусять прислати не 6, а 12 зол. на надзвичайні остемпльовання прохання. Радимо всім абсольвентам середніх шкіл, які бажали би вписатися на літній семестр у високих школах у Брні, щоби без гаяння часу звернулися з проханням на адресу Української Студ. Спілки, яка все негайно залагодить. Звертаємо ще увагу на те, що студії в Брні для українців дуже підхожі і — що найважніше — обставини нашому студентству є прихильні. На місячне удержання треба 100 зол. (376·50 к. ч.). З цими грішми можна середньо вижити і бути задоволеним зі свого положення. Мешкання враз із сніданням, опалом, світлом та постелю дістається разом. Вкінці найважніший чинник: чеська мова, є легкою до опанування для нашого студентства і без ніякої страти часу, бож це дуже близька нам мова славянська.

Прохання слати на адреси:

Ukr. Stud. Spolek, Brno, ul. Nova cis. 81, rest. p. Kunce, або на адресу секретаря Спілки безпосередньо: Miroslav Pahuta, stud. med., Brno, Uvoz ulice cis. 88, u p. Reguera. C. S. R.

——o——

ОСТАННІ ВІСТИ

СОЙМ.

Дня 5. лютого на засіданні сойму м. рш. Світальський повідомив, що на його руки вплинула інтерпеляція ППС., у якій наведено уступ, сконфіскований у пресі. Хоч реґулямінова комісія заявила, що статті, сконфісковані у пресі, не можуть бути предметом пос. інтерпеляцій, то покористується 11. § сойм. реґуляміну та відкликається в тій справі до сойму.

Пос. **Загайкевич** стверджує, що постанову реґулямінової комісії ухвалило 7 членів і голова комісії, а решта комісії, себто 7 її членів були іншої думки.

Пос. Ст. Стронський каже, що ухвала комісії була протизаконна, бо справа згідно з 11. § залежить лише від рішення маршала або сойму. Справа ця постановлена конституцією, то радше повинна її розглядати конституційна комісія.

Сойм більшістю голосів ухвалив не допустити тієї інтерпеляції.

Опісля відбулося 2-ге читання бюджету. Реферував пос. Медзінський. Він сказав, що бюджет (3 міліярди) є за високий та й за низький, як на потреби держави.

Пос. Рибарський зложив заяву у справі Берестя. Після заяви премієра ця справа ще не полагоджена. Уряд інакше поводиться у Варшаві, інакше у Женеві. Мін. Залеський говорив у Женеві, що всі надуження висвітлено та покарано, наскільки іде про німецьку меншину, а рапорт Ліги Націй каже, що ніякої влади не вільно навіть підозрівати в участи в політ. боротьбі, яка має меншиновий характер, зновуж міністр внутр. справ сказав, що обовязком уряду є брати участь у виборах. (Мін. Складковський: Не супроти меншин!). Пос. Рибарський: Супроти поляків. Мін. Складковський: Так. Пос. Полякевич: Гратулюю вам. Відкликуєтеся до Ліги Націй. Мін. Складковський: Українці оплескують вас. Пос. Рибарський: Правда не залежить від того, хто мене оплескує.

Пос. Вижиковський (Стр. Хл.) заявляє, що між його клюбом і теперішньою системою уряду є пропасть, якій на імя Берестя. Премієр покликався, що опозиція мала боєві орґанізації та могла їх намовити до злочинних авантюр. Чи є в Польщі закон, що карав би за саму можливість чину? Того самого дня, коли премієр це сказав, Найвищий Суд у справі ред. Ґровінського рішив, що ніяке переконання хоч би глибоко протидержавне не може творити проступку, поки не переміниться у вчинок, заборонений законом. Уряд має дві методи. За само підозріння вязнить у Берестї, а в будинку мін-ства вн. справ редаґують „Нову Кадрову“, що явно взиває до протидерж. перевороту, хочби прийшло промощувати шлях оловом і палицею. У справі Берестя — кінчить бесідник — усе поборюватимемо людей, які нанесли Польщі ганьбу та старатимемося усунути їх з політ. життя Польщі.

Мін. Складковський у звязку зі заявою пос. Рибарського про розбіжність між заявами уряду в краю та заявою мін. Залеського в Женеві стверджує, що коли говорив про вибори, то не сказав нічого такого про нац. меншини, що було б у колізії зі заявою мін. Залеського в Женеві. У соймових і сенатських комісіях і на пленумі сойму зясував становище уряду супроти нац. меншин як правний стан супроти горожан держави. Це, що сказав пос. Рибарський, вважає свідомим оперуванням фальшивими даними.

Пос. Темпка (ХД) заявляє, що в Берестї свідомо домили закон почнаючи від майже найвищих чинників аж сержантів. Не це зло, що таке ділялося, а те, що таку справу нібито має сойм забути та що не найшлася інстанція, що схотіла би ствердити, що ділялося в Берестї.

Пос. Ходзінський (НПР) стверджує, що його партія брала участь у краківськім конгресі Центроліву і за це готова відповідати. Конгрес був леґальний. Заходи тодішнього прем. Славека, щоби суд покарав учасників конгресу, не вдалися. Видно, що краківський суд не найшов для цього законних основ.

Пос. Арцішевський (ППС) ствреджує, що премієр сказав був, що опозиція хотіла кинути одні маси народу на другі. Навпаки це робив уряд. Серед людей, що йшли на урядовім паску були провокатори. Так хотіли розбити ППС, Коли 14. вересня у Варшаві маніфестували проти вивезення послів до Берестя, то тоді поліцію озброїли в скоростріли, в панцирі та шоломи. Кінна поліція атакувала маніфестантів іззаду, як за царату. Ніякої пропаґанди за інтервенцією закордону не було. Та яке враження може мати закордон, коли польський нарід називають народом ідіотів, а бувш. послів і міністрів обвинувачують, що з веселих бюджетів бавилися в ресторанах. Тому, що бесідниковий клюб не має довіря до премієра, не буде голосувати за бюджетом. Суспільність чує, що безкарність виновників Берестя та пацифікації мусіла би відбитися фатально на всіх горожанах.

Пос. Франк (нім.) заявляє, що його клюб не може голосувати за бюджетом, бо не має довіря до уряду, як член нац. меншин. Німецьких зажалень ніколи уряд не вислухав, тому мусіли звертатися до Ліги. Вона розглянула нім. зажалення та осудила кривди.

Пос. **Загайкевич** зясовує положення українського населення, яке шиканує адміністрація, що послугується давними австр. зак. патентами. Адміністрацію змілітаризували, а поліція вступила як домінуючий чинник. Карні розправи, політичні й неполітичні виявляють всесильний вплив слідчих відділів. Українці почуваються горожанами II. кляси. Українці почали боротьбу на парл. арені й іншими леґ. засобами за права свого народу, та відклики на цьому терені остають без успіху. Над внесеннями та промовами українців уряд і більшість переходять до порядку. Опісля бесідник переходить до пацифікації та задержується над переживаннями українців підчас пацифікації. Промову кінчить так:

Перед світом мін. Залеський проголошує повну нац. рівноправність і свободу розвитку. Одинока відповідь на наші домагання: Це режисерія Берліна. Здійснювання автономії на Закарпатті це на думку поляків закорд. інтриги проти Польщі. Забуваєте, що Польща має міжнародні зобовязання, які були умовиною, на якій Польща одержала теперішні кордони. Інсинуацію відпираємо як низьку та таку, що осмішує вас самих. В українській проблемі заінтересована вся Европа. Промова мін. вн. справ про рівноправність не має в нас реальної вартости. Голосуватимемо проти бюджету.

ПОС. КШИЖАНОВСЬКИЙ ЗРІКАЄТЬСЯ МАНДАТУ.

У посольських колах зачувати, що посол професор Кшижановський (ББ) зрікається мандату. Як відомо професори краківського університету зложили були заяву в справі Берестя на руки проф. Кшижановського. Пос. Кшижановський заявив був тоді у звязку з листом, що займе становище згідне зі своєю совістю. Тепер після заяви прем. Славека, як кажуть, проф Кшижановський зрікається мандату.

ПІСЛЯ АРЕШТУВАННЯ КОНҐРЕСУ ППС-ЛІВИЦІ.

Слідство в справі арештованих членів ППС-лівиці веде прок. Марковський та сл. судля Дельміх. Усіх арештованих відфотографували. Із сконфіскованих документів виходить, що арештовані займалися протидержавною діяльністю.

СИН УБИВ БАТЬКА І СЕБЕ.

Дня 5. лютого вечором у Перемишлі шофер зі Львова Роман Товарницький вбив двома револьверовами кулями свого батька купця Едмунда Товарницького. Опісля сам застрілився. Причина: фінансові непорозуміння. Син загрозив був батькові, що вбє його, коли до вечора не дістане грошей.

ДЕМОНСТРАЦІЇ НА МАДЕЙРІ.

Із Фунчалю повідомляють, що там 5. лютого відбулися демонстрації проти ввозового мита від муки. Сконсиґновано богато поліції. Рух у місті завмер. Крамниці замкнені.

СПОРТ

Міжнародні гокейові змагання в Криниці.

Четвер, 5. лютого.

Канада-Польща 3:0 (3:0, 0:0, 0:0).
Зл. Держави-Швеція 3:0 (2:0, 0:0, 1:0).
Англія-Франція 2:1 (1:1, 0:0, 1:0).
Мадяршина-Румунія 9:1 (4:0, 3:0, 2:1).
Чехословаччина-Австрія 2:1 (2:0, 0:0, 0:1).

Чужі про наше мистецтво.

„Хвіля" з нагоди виставки „Українського Народнього Мистецтва".

У нинішній „Хвилі" (ч. 4263) находимо статейку з приводу виставки „Українського Народнього Мистецтва", написану самим редактором Г. Гельсом, з якою варт познайомити і наших читачів:

„У музеї ім. Т. Шевченка при вул. Чарнецького 4 відчинена виставка українського народнього мистецтва, що заслуговує під кожним оглядом на те, щоби її оглянути. Виставку складають не тільки предмети мистецтва українського народу в Галичині, але теж і з Наддніпрянської України, а вся виставка осліплює багацтвом узорів і кольорів. У стилі вишивок передаваним через простолюддя ріжних околиць виступає зовсім оригінальне та індивідуальне відчування краси, яке не має собі рівного первісне народнє мистецтво навіть серед народів, що плекають найосновнійший хист до мистецтва. Памятаємо спеціяльні школи, засновані добродійними товариствами англійських жінок, що мали на меті розвинути народнє мистецтво нпр. у південній Італії та на Сицилії. Супроти багацтва, яке має мистецтво українського люду, тамті заходи, дарма, що ведені з запопадливою опікою, видаються нам убогі.

„На теперішній виставці звертаємо головно увагу на дискретні в тонах і дистинґовані килими п-і Кульчицької, інші на підставі староукраїнських зразків, інші народні. Дуже цікаві є транспозиції зразків з одної ділянки народнього мистецтва на другу нпр. зі зразків кераміки або поясів на килими. У цих транспозиціях можна орієнтуватись на підставі таблиць розвішених на стінах.

„Вишиванки на поясах, нагрудниках і т. д. це найбільше буйна царина українського народнього мистецтва. Скільки тут сяйва та життя! Яке широке поле прикладення такого мистецтва в декорації, в обстановці домівок! Ось грають соковиті, огневі, надихані кольорами, майже зовсім вільні від зелені, скупі на жовтий колір, а багаті багром і чорнявою вишивки з Гуцульщини, — ось лагідніші в кольорах і леткіші в рисунку снятинські або ясні яворівські вишивки. Наддніпрянська Україна дала зразки вповні відмінні, ніжніші, етеричніші, що замість яскравої краси барв впливає блакитними, ліловими та бронзовими тонами. Виставлені зразки нашивок і взорів (настільники та килимчики) прегарні. Виставку доповнює кераміка з Кут і різьба в дереві (Косів). Коли йде річ про ті ділянки то народнє українське мистецтво, що має стільки багацтва в орудуванні барвою тут затрачується, коли прикладає надмірно орнаментику, яка вражає при нинішнім змаганні до простоти. Зрештою і в виробах у дереві (Коверка) це мистецтво оперує інкрустацією барвистих елементів, ріжнокольорових скляних прикрас і золотих ниток.

„Публиці, що цікавиться мистецтвом, головно жіноцтву, що з думкою про прикрасу своїх домівок хотіло би втекти від шаблонів фабричної продукції, яка заливає наш ринок, гаряче поручаємо ту виставку, що, на жаль, триватиме лише до 10-го лютого".

НОВИНКИ

— **Концерт чеських і словацьких народніх пісень**, що відбудеться нині в пятницю 6. ц. м. в год. 8. веч. у салі Муз. Т-ва ім. Лисенка, викликає велике зацікавлення серед нашого громадянства у Львові. Не диво, бо концерти Спів. Т-ва „Сурма" мають уже у нас свою славу, а цим разом той хор виступає з найкращими зразками чеських і словацьких народніх пісень, таких нам близьких, а таких мало знаних. Крім того кілька пісень виконає міш. хор „Львівського Бояна". Як нас повідомляють, поза програмою виступить іще проф. Сич з коротеньким рефератом, у якому скаже кілька слів про чеську народню пісню і дасть пояснення до співаних на вечорі творів та їх композиторів.

— **В Товаристві „Зоря" у Львові**, вул. Вірменська 25. заходами Українського Гігієнічного Т-ва, відбудеться дня 7. лютого ц. р. (в суботу) в год. 6.45 вечером виклад д-ра Евгена Дурделло на тему: **„Що треба нам знати про венеричні недуги"** (I. часть). Виклад буде ілюстрований світляними образами.

— **Управа Т-ва Допомоги Емігрантам з Великої України у Львові** просить нас подати до загального відома, що вона не має нічого спільного з улаштовуваними заходом емігрантів з Великої України дня 7. лютого ц. р. в салях „Народньої Гостинниці" „великими вечерницями".

— **Перед посмертною виставою праць П. Холодного.** Виконавчий Комітет для влаштування посмертної вистави праць Петра Холодного й святочної Академії памяти цього мистця повідомляє тим, що уповноважений від Комітету п. Д. Отченаш збирає твори Петра Холодного і що вистава буде відкрита в перших днях місяця березня.

— **Новим командантом слідч. відділу львівської поліції** іменовано комісаря познанської поліції Жбіковського, який вже приїхав до Львова. Як відомо, досі це становище займав надкомісар Леон Шварц.

— **Українсько-литовсько-білоруський баль.** Старанням українських, литовських і білоруських гуртків у Вильні дня 14. лютого в тому місті в салях „Апольльо" при вул. Домбровського відбудеться баль, який має служити для товариського зближення між молоддю цих трьох братніх народів. Комітет розіслав запрошення в 3. мовах.

— **В добу фінансової кризи.** Осип Корнбавм, власник складу вугля при вул. Конопницької у Львові, дав свому робітникові Дацові 300 золотих і вислав його з векслем до банку заплатити якусь рату. Петро Дац видно був у крайній фінансовій скруті і взявши 300 золотих, утік із ними Бог зна куди, і тепер за ним шукає поліція.

— **Безробіття у львівських друкарнях** дійшло до таких розмірів, що майже 50 відсотків друкарських робітників опинилось без праці. У звязку з тим 25. січня у Львові відбулись загальні збори друкарських робітників, на яких широко обговорено справу безробіття. В резолюціях учасники зборів ухвалили звернутись до компетентних чинників із домаганням централізації друкарських робіт, а саме в цей спосіб, щоби державні й самоуправні уряди окремих воєвідств віддавали друкарські праці друкарням в межах своїх округів. Загальні збори друкарів домагаються запомог із державного фонду безробіття та фонду Суспільної Опіки при львівськім магістраті, а до центральної влади у Варшаві збори вислали просьбу в справі децентралізації державних друкарських робіт, які досі виконували тільки варшавські друкарні.

— **Арештували спільника інж. Стикси.** У звязку з обманствами львівського інжиніра Стикси арештували в Калуші Ад. Штравса. Йому теж закидають, що допустився ріжних обманів і надужить.

— **Труп у криниці.** У Лисці найшли в криниці трупа 71-літнього ритуального різника Гальперна. Невідомо чи це самогубство чи вбивство.

— **Прикра помилка заздрісної жінки.** Пані Айзенберг мала 45 літ, була вдовою по ґенералі, мешкала в Чернівцях і любила комісаря поліції Гакона, який обіцював оженитись з нею. Але згодом комісар зірвав з панею ґенераловою звязки і готовився до шлюбу з іншою, молодою дівчиною. Пані Айзенберг запалала заздрістю і рішила вбити комісаря: Вечором вона скрилась в коритарі дому, де мешкав комісар Гакон і як тільки побачила, що сходами згори йде якийсь мущина, вона стрілила до нього аж 5 разів, поклала його трупом і з почуттям вдоволеної жадоби мести, вона побігла додому спати. Якаж була її розпука, коли вона вранці була арештована і довідалась, що комісар Гакон живе собі і гуляє з любовницею, а вбитий мущина це був сусід Гакона, купець Байнравх, який біг до лікаря, бо його жінка якраз мала привести на світ дитину і через непорозуміння впав від кулі заздрісної генераловоі. Жінка Байравха, довідавшись в пологах, що її чоловік вбитий, поважно занедужала, а пані генералова зрозумівши, що вбила незнайомого батька новонародженої дитини попала в нервовий розстрій, який межує з божевіллям.

— **Епільог сензаційного процесу.** Останні відомости берлінської преси говорять, що вбивників Ульбріха засуджено строгіше, ніж це було подано на підставі перших інформацій. Підсудних Штольпа і Бенцігера засуджено на кару смерти, а Лізу Нойман, з огляду на її молодечий вік, на 9 літ вязниці. Обидва засуджені на смерть, почувши присуд, побіліли як полотно, а Ліза голосно розсміялась цинічно. Останнього дня розправи зізнавав ще батько Лізи Нойман. Він сказав, що вина за злочин спадає не лиш на нього, але і на ціле суспільство, на обставини. Ліза була непокірною, непослушною, чим батько її більше картав і нагинав до чесного життя, тим Ліза більше бунтувалась проти авторитету родичів, які зрештою не мали часу забагато вчити її, бо мусіли цілими днями працювати. Вкінці батько зізнав, що з дочкою ще можна було сяк-так вийти на лад доки вона не знала Штольпа, як пізнала його, втікла з дому, була кельнеркою в каварні, не слухала батька, який тепер оправдується: „Що я мав робити? Вона мене не слухала, а бити своєї дочки я не міг! Штольпе ходив за нею як кіт за мишою і вона робила все, що він хотів". Нещасний батько зложивши зізнання, прощає дочку і з гірким риданням виходить зі салі. Прокуратор у своїй промові змалював усю гидоту злочину. Він спинився на тім жахливім факті, що Ліза Найман, 16-літня дівчина цілі 3 години провела в ліжку Ульбріха, щоби приспати його і потім пустила до кімнати вбивників. Якою жорстокою треба бути, щоби бути 3 години в обіймах чоловіка, а в душі знати, що він незабаром згине на її очах! Прокуратор домагався для всіх 3. підсудних кари смерти. Оборонець Штольпа скидав усю вину на Лізу, а коли він сказав, що це для її гарних очей Штольпе вбив Ульбріха бо любив ті гарні очі, то Ліза Нойман перервала його промову словами: „Штольпе вбив Ульбріха не лиш за мої гарні очі, але і за все моє інше гарне!" На салі вибухнув сміх. Оборонець доказував, що Ліза це жертва воєнної і повоєнної нужди, що всьому винні обставини, що колиб вона попала в ліпше окруження, то булаб доброю жінкою й матірю та домагався випустити Лізу зовсім на волю.

— **Малий більшовик про Радянщину.** До Ревелю приїхала одна радянська горожанка з 12-літним сином Сергієм, з яким мав розмову співробітник віденської преси. Цікаві речі оповідав цей хлопчина. Він „безкомпромісовий більшовик", як назвав сам себе, а про політичні справи говорить як комуністичний агітатор. В школі вже викладали йому соціольоґію, марксизм, вчили кидати ручні гранати і стріляти з кріса. Сергій оповідає, що коли в Москві відбувався процес „промислової партії", то вчителька комуністка казала дітям влаштувати шкільний суд над членами тієї партії. Хлопці судили годину і засудили підсудних на 10 літ вязниці. Учителька вилаяла учнів, назвала їх „соціялугодовцями" і хлопці повторили суд і засудили всіх членів промислової партії на кару смерти, й тоді вчителька похвалила їх. Малий Сергій каже, що світова революція вибухне напевно, але трошки пізніше, як це зразу здавалось комуністам та що діти в С. Р. С. Р. щодня мусять читати в ґазетах вісти про зріст комунізму в Европі. Коли віденський редактор спитав, як живеться йому в С. Р. С. Р. матеріяльно, то Сергій відповів, що в буржуазних державах люди менше бідують, як у Радянщині, але як „пятирічка" вдасться, то в С. Р. С. Р. буде рай. Колиж „пятирічка" не вдасться, то більшовики зроблять другу „пятирічку", а таки розібють гнилу буржуазну Европу. Цікаве, що скаже Сергій, як матиме 20 літ? Може те, що Бесідовський?

— **Виключили князя із шведської сімі.** Шведський король Густав V. оголосив офіціяльно, що не може дати згоди на плянований шлюб свого внука, кн. Ленарта з панною Ніквандт. Безпосередньо після того князь проголосив свої заручини та заявив, що готов прийняти всі наслідки того. Здогадуються, що князя виключать із королівської родини. Крім того втратить замок і дорогоцінности, що їх йому записала в завіщанні бабуся-королева. Всеж таки матиме ще гарні посілости в Швеції. Шлюб відбудеться щойно за 2 роки.

— **Українська Загальна Енцикльопедія — Книга Знання.** Випуск 8. — Від стор. 897—1024. Обіймає кінець букви „Г" і початок букви „Д" від гасла „ґазовий олій" до „Давід (David)". Цей випуск має 125 ілюстрацій і 5 географічних мап у тексті. — Ціна одного випуску в передплаті рівновартість 80 ам. цнт. себто тепер 7 зол 20 сот. Нові передплатники дістають всі дотеперішні випуски. Твір доставляється — на бажання — випусками (зшитками) або люксусово оправленими томами в півшкірок зі золотими відтисками — за малою доплатою. — Зголошувати передплату на адресу: **Адміністрація Видавництва „У. З. Е." Коломия — Народний Дім.** Всякі вияснення дає **Кооператива „Рідна Школа" Львів, Ринок 10.**

З кіна.

Кіно „АПОЛЛЬО": „Вітер від моря".

Повість відомого письменника, Жеромського, стилізовану для фільму Серошевським і Штерном, не легко пізнати в кіні, коли хто читав „Вітер від моря". Багато змінено, багато упрощено, психольоґічний бік повісти усунено на другий плян, а на перший плян виринув патріотичний бік повісти Жеромського. Фільма місцями навіть надто агітаційна, якщо взяти під увагу, що Жеромський у своїй творчости держав патріотичні мотиви в межах життєвої правди й імовірности. Та всеж добра гра артиста Таера, гарне личко Малицької, хор Дана і поодинокі сцени ідилічного життя в передвоєнім багатім дворі, все це рятує фільму і її можна бачити з приємністю. Менше вдала тоновість цієї фільми, хоч і тут спів моряків та спів героїні фільми часом скріплюють враження.

Ол.

Відозви й комунікати.

Нова організація наших хліборобів-продуцентів.

В нашій кооперативній організації давало-ся відчувати від довшого часу, що бракує установи, яка занялася би продукцією наших хліборобів та зорганізувала її на кооперативний зад. Є у нас хліборобські торговельні кооперативи, є одна тільки галузь продукційних кооператив (молочарні), а нема кому занятися зорганізуванням кооперативного витворювання хліборобських плодів та їх збутом і перерібкою так, як цього вимагає інтерес нашого села.

Тому гурток українських хліборобів-продуцентів, які самі зацікавлені в тому, щоби поправити собі умовини продукції сільсько-господарських плодів, їх збуту та перерібки, порозумівшись з „Сільським Господарем" і „Центросоюзом", рішили заложити окрему кооперативу, що обєднувалаб наших хліборобів для продукції і перерібки в сільському господарстві. Рівночасно ця нова кооперативна установа малаб переводити свої торговельні операції через „Центросоюз" або за порозумінням з ним на власну руку. Так був би зроблений перший крок до цього, щоби кооперативувати наше сільське господарство і його продукцію, а тимсамим дати змогу нашій кооперації увійти глибше в наше село. Гурток ініціяторів поширив тепер свої ряди нашими землевласниками, священиками та хліборобами і рішив за порозумінням з нашими господарськими й кооперативними централями перебрати для своєї праці готовий апарат „Спілки Українських Агрономів", зміняючи її відповідно для своїх цілей та зміняючи рівночасно цілий її статут і склад членів.

Загальні Збори „Спілки Українських Агрономів", які будуть рівночасно фактичними основними зборами нової кооперативи хліборобів-продуцентів, відбудуться у вівторок 10. лютого 1931 в льокалі „Спілки Українських Агрономів" у Львові, вул. Собіського 28. На ці Збори вислано вже багато запрошень до наших хліборобів, а хто такого запрошення не дістав би, повинен усеж таки прибути і зацікавитися тою важною для нас справою, новою галузю нашої кооперації. На чолі гурта ініціяторів нової кооперативи хліборобів-продуцентів стоять: п. Мирон Луцький, землевласник з Янчина, о. Дамян Горникевич, парох у Сихові і п. Гриць Терлецький, землевласник з Милятич.

—o—

ШАХИ.

Т. У. Ш.—Кадур. — Перед турніром за мистецтво українського Львова.

В неділю 8. лютого ц. р. в каварні „Лювр" (при вул. 3 Мая), в теперішній домівці Т-ва Українських Шахістів, відбудеться в год. 4½ вечором товариський шаховий меч на 10-х шахівницях з жидівським клюбом „Кадур". Меч повинен бути цікавий, зваживши, що бувший грач Л. К. Ш. п. Фрідман грає тепер у Кадурі.

Одночасно пригадуємо, що вписи до турніру за мистецтво українського Львова приймаються кожного дня від год. 7—9 вечором в домівці Клюбу. Вкладка для членів 5 зол., для нечленів 7 зол.

Дописи.

ДОВЖАНКА, пов. ТЕРНОПІЛЬ. (**„Стшелец" гуляє**). Дня 14. січня ц. р. післав начальник громади, ославлений Марцін Дзюбати, підводу до Кізлова, якою приїхав постерунковий Каменський, а враз з ним трьох „стшельців", а саме: Ян Зьомко, Юзеф Мазепа і Леон Кошаловський. Поліціянт, як звичайно, з крісом, а „стшельци" з грубими та здоровими буками. В селі постерунковий кудись віддалився, а „стшельци" з Кізлова в товаристві місцевих поляків, Олекси Шуби с. Янка та Василя Худоби с. Мацька, пішли в село. В селі стрінули Миколу Музику с. Олекси, Михайла Ониськова с. Івана та Миколу Дзюбатого с. Войтіха. На цих хлопців кинулися „стшельци" з буками та почали бити спокійних і Богу духа винних людей, куди попало. Під ударами „стшельців" Микола Музика с. Олекси впав непритомний на землю. Виявилося, що йому „стшельци" зломили щоку, внаслідок чого мусіла дня 16. січня ц. р. відбутися операція в загальному шпиталі в Тернополі. Побили ще Миколу Дзюбатого с. Войтіха, Василя Калута с. Данила, напали на хату Миколи Худоби й Пилипа Музики та інших господарів. У часі, як „стшельци" побили до втрати притомности Миколу Музику с. Олекси, один з хлопців побіг у село і дав знати постерунковому Каменському, що в селі є убитий; та постерунковий навіть не пішов подивитися. Дня 20. січня ц. р. їздив батько побитого Миколи Музики, Олекса, до Кізлова, щоби розвідати, як називалися ті „стшельци", які так тяжко побили його сина. І тут „стшелец" Леон Кошельовський в хаті своїх родичів сказав, що їм ще дня 11. січня ц. р. заповів постерунок поліції в Кізлові, що 14. січня мають бути „стшельци" готові, бо поїдуть на провінцію. Проти постерункового Каменського та трьох „стшельців", що з ним приїхали, зробив Олекса Музика, батько Миколи, донесення до Прокуратури при Окружному Суді в Тернополі.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ЛІТОПИС ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ, журнал історії та побуту. Лютень ч. 2. 1931. Львів. Зміст: Ол. Бабій: Під Крутами; Ат. Фіґоль: Бій під Крутами; Роберт Гай: Загин; Д-р В. Безушко: Хмельниччина в кореспонденції Джона Серльова; Іван Ставничий: Українські завзятці; Д-р С. Годований: Торговельна освіта в Дайч-Ґаблю; Степан Венгринович: Листи з хирівського фронту; Іван Чолій: Памяти Осипа Твердовського; А. Тарнавський: Історія 4. Запорізького полку ім. Богуна; Іван Карпинець: І. курінь 8. бригади У. Г. А.; Бібліографія.

КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА, Львів, лютий, 1931. Зміст: Начальне завдання хвилі; С. Гольдельман: Залізнича „пятирічка" Рад. України в світлі московської кольонізаційної політики; І. Мартюк: Кооперативний експорт яєць 1930; Е. Храпливий: Питання с.-г. кредиту в освітленні знавців аґрарної антанти; В. Доманицький: Яке поліпшення принесла громадська аґрономія дрібному господарству; М. Бардеґа: Про кооперативний збут овочів; Г. Няньчур: Брак ідеї; Р. Димінський: Раціоналізація бюрової праці; Хроніка, замітки.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Пятниця, 6. лютого, година 7·30 веч. „Пташник з Тиролю".

Субота, 7. лютого, година 3·30 попол. „Попелюшка"; година 7·30 веч. „Аїда".

Неділя, 8. лютого, година 12 в полудне „Попелюшка; година 3·30 попол. „Страшний двір"; година 7·30 веч. „Пташник з Тиролю".

Театр Ріжнородностей (в Нар. Домі):

Пятниця, 6. лютого, година 7·30 веч. „Людина з текою".

Субота, 7. лютого, година 7·30 веч. „Людина з текою".

Неділя, 8. лютого, година 7·30 веч. „Людина з текою".

Малий Міський Театр:

Пятниця, 6. лютого, година 7·30 веч. „Пригоди Ч. А. Пліна".

Субота, 7. лютого, година 7·30 веч. „Пригоди Ч. А. Пліна".

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма: „Вітер від моря" (Ст. Жеромського).

КОЛЬОСЕЙ: „Залізна маска" (Дуґлас Фербенкс). „Капітан Леш".

ЛЕВ: Звукова фільма: „В путах брехні" (Яннінгс).

МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма: „Монте Карльо".

ОАЗА: Звукова фільма: „Парада Парамавнту" (Моріс Шевальє).

ПАЛЯС: Звукова фільма: „Золота молодь".

ПАН: „Тайна студентки". (Насолода побіди). Виступи оригінального російського циганського хору.

ПАСАЖ: „Під маскою бандита" (Гут Ґібсон) і додатки

ПРОМІНЬ: „Християна".

ФАТАМОРГАНА: „Білий капітан". „Серце вуличниці".

ХИМЕРА: „Нині танцює Марієта!"

СТИЛЕВЕ: „Жертвенна ніч кохання". „Пострах бандитів".

УТІХА: „Краса життя". Ст. Жеромського).

Ширіть наш часопис!

Програма радіо.

Пятниця 6. II. 1931.

Варшава (1411,7) 17·45 Орхестра. **Гельсінгфорс** (221,4) 19·30 Радіоорхестра. **Букарешт** (394,2) 20·00 „Мадам Батерфляй". **Берлін** (419) 20·15 Концерт Музичної Академії. **Стокгольм** (435,9) 17·30 Пісні. **Прага** (486,2) 12·30 Радіоорхестра. **Будапешт** (550,5) 12·05 Солісти. **Харків** (937,5) 16·00 Українська музика. **Ленінград** (1000) 19·20 Концерт і солісти.

Субота, 7-го лютого 1931.

Варшава (1411,7) 17·00 Богослуження. **Гельсінгфорс** (221,4) 18·15 Легка музика. **Берлін** (419) 17·50 Концерт хору. **Рим** (441,2) 12·45 Легка музика. **Міляно** (500,8) 20·45 Оперетка. **Відень** (516,3) 17·15 Концертова Академія. **Будапешт** (550,5) 19·15 Радіоквартет. **Харків** (937,5) 16·00 Оперова музика. **Ленінград** (1000) 16·00 Концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця 6. II. 1931.

12·10 Ґрамофонові плити. 16·10 Розмови і концерт мандолівістів. 19·25 Жарти і гумор. 20·00 Трансмісія з Варшави. 20·15 Концерт симфонічної орхестри з Варшави.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Присилайте звідомлення з переведених протикоршемних плебісцитів! Багато громад, в яких переведено протикоршемні плебісцити, ще досі не надіслало звідомлень. Отсею дорогою Головна Рада Т-ва „Відродження" у Львові просить протиалькогольних діячів і зокрема отців парохів прислати звідомлення, подаючи: 1. В якій громаді (якого повіту) і коли переведено протикоршемний плебісцит? 2. Хто займався переведенням плебісциту? 3. Скільки було управнених до голосування, скільки фактично голосувало, скільки за забороною алькоголю, а скільки проти заборони? 4. Чи вніс хто скаргу, протест, рекурс проти висліду голосування, хто саме і з якої причини? 5. Як ставиться до протиалькогольної акції взагалі, а до протикоршемної зокрема місцеве населення, громадська зверхність і рада, місцева інтеліґенція, поліція, старосто, інші громадянські й урядові чинники? 6. Інші замітки. — Звідомлення слати на адресу: „Відродження", Львів, вул. Гродзіцьких ч. 4.

Загальні Збори Т-ва Українських Шахістів у Львові відбудуться дня 22. лютого 1931 р. в домівці Т-ва (Каварня „Лювр", вул. 3. Мая) в год. 10 рано. — Денний порядок: 1. Відчитання протоколу з попер. Заг. Зборів. 2. Звідомлення з діяльности Виділу. 3. Звідомлення Контрольної Комісії. 4. Вибір нового Виділу. 5. Внески і запити. **Виділ.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

КУРСИ КРОЮ, моделювання, жіночого шиття з правом видавання свідоцтв веде моделіст з Парижа, місячно 25 зол., а також 4-тижн. курс для фахових і провінціональних осіб. — **Біндер, Львів, Глинянська 4.** 1412 3—10

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик, прецизійні, продає за готівку і на рати від десятків літ з найліпшої сторони знана фірма **Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марійська ч. 5.** 437

ВСІЛЯКІ годинникарсько-ювілерські роботи виконує найстаранніше Домбровскі-Розважевскі Львів (Готель Жоржа) вул. Академічна ч. 2. 888 10-?

СЕПАРОВАНА, середніх літ, небідна, на державнім становищі пошукує товарища життя. — Серіозні зголошення слати до Адм. „Діла" для „Мімі". 1437

ВІДСТУПЛЮ склеп при вул. Руській ч. 18. **Цвинар.** 1434 2—2

ФІРАНКИ, портієри, найновіші, закордонні, по фабричних цінах продає Енґлендер, Ринок 8. 1433 2—2

АБСОЛЬВЕНТ УНІВЕРСИТЕТУ шукає лекції в обсягу всіх кляс гімназії і семинара. — Зголошення до Адміністрації під „Вправний інструктор". 1440

МАҐІСТЕР ПРАВ глядає місця в адвоката. — Зголошення до Адміністрації під „Конципієнт".

Присилайте передплату!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Д-р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО

бувш. лікар заграничних клінік, специяліст скірних, венеричних і сексуальних недуг (полова неміч) та лікарської косметики

ординує в скірних недугах і т. д. від год. 8½—10, 14—16, в косметиці від 10—11 і 16—18, в неділі і свята від 10—11.

Гірське сонце. Вапофор. Діятермія. Кріотерапія. Сепаратові ждальні.

ЛЬВІВ, вул. Сикстуська ч. 22, III. п. (біля Нар. Гостинниці).

Вінда до вжитку. Телефон 38—90.

Д-р Осип Берест

б. лікар внутр. клініки і заг. шпиталя у Львові

ординує в недугах внутрішніх і діточих у Тернополі, вул. 3. Мая ч. 3.

Кремінна лямпа Sollux. Дім Нар. Торговлі

НАКЛАДНЯ SCHERL у БЕРЛІНІ

поручає слідуючі свої видавництва:

Berliner Lokalanzeiger, Der Tag, Berliner Nachtausgabe, Der Montag, Die Woche, Die Gartenlaube, Filmwelt, Sport im Bild, Scherls Magazin, Allgemeiner Wegweiser, Praktischer Wegweiser.

Адреса всіх видавництв така:

BERLIN SW 68, Zimmerstrasse 35—41.

В переписці треба зазначувати:

Ausland-Abteilung. Місця платности в Польщі: Банк для торговлі та промислу, Познань (чекове конто в ПКО ч. 200.490) Почтове конто у Берліні: **Berlin, N-o 3.111.** 62—?

„MROZOL" ГОНСЕЦЬКОГО

масть на відмороження.

Рескр. Мін. Здор. ч. 28.

Запобігає відмороженню, лічить рани з відмороження та усуває сверблячку кінчин. 1340 3—8

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.